

NAČIN OZNAČAVANJA PROIZVODA ULASKOM U EUROPSKU UNIJU

U praksi se često postavlja pitanje na koji način treba označiti proizvod nakon pristupanja RH u Europsku uniju? Nastavno se daje kratki pregled bitnih sastojaka oznaka proizvoda.

Danom pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije prestala je važiti odgovarajuća prekršajna odredba Zakona o zaštiti potrošača koja se odnosila na sankcioniranje trgovca u slučaju da obavijest o proizvodu nije sadržavala oznaku zemlje podrijetla.

Stoga, od 1. srpnja 2013. obavijest o proizvodu na koji se primjenjuju odredbe članka 17. spomenutog Zakona više ne mora sadržavati oznaku o zemlji podrijetla proizvoda, a podaci na obavijesti o proizvodu mogu biti napisani na hrvatskom jeziku i latiničnim pismom ili nekim drugim jezikom, znakovima, simbolima ili piktogramima lako razumljivim potrošaču (primjerice nekim od jezika država članica Europske unije).

Podsjećamo da je tim Zakonom propisano da obavijest o proizvodu koja prati proizvod i dostupna je potrošaču sadrži bitne podatke koji su, ovisno o kontekstu i okolnostima slučaja, potrebni prosječnom potrošaču kako bi mogao donijeti odluku o kupnji. Koji su to podaci, ovisit će o svakom pojedinom proizvodu, ali svakako su to:

- podaci o osnovnim obilježjima proizvoda (naziv, vrsta i tip proizvoda, materijal od kojeg je proizvod proizveden ili sirovinski sastav, veličina i/ili dimenzije proizvoda i drugo ako je potrebno za što jasnije identificiranje proizvoda)

- identitetu i sjedištu trgovca (tvrтка, naziv ili ime, te ako je potrebno adresa i identitet osobe u čije ime nastupa)

Međutim, važno je napomenuti da sukladno stavku 2. članka 17. Zakona, ako poseban propis usklađen s pravilima Europske zajednice uređuje označavanje pojedinog proizvoda, obavijest o proizvodu za te proizvode sadrži podatke određene tim posebnim propisom. To konkretno znači da se na označavanje proizvoda za koji je propisima (uredbama) Europske zajednice ili hrvatskim propisima usklađenim s odredbama europskog zakonodavstva propisan sadržaj obavijesti o proizvodu za pojedini proizvod odnosno pojedine proizvode, tada se na označavanje ovih proizvoda primjenjuju odredbe tih posebnih (Lex specialis) propisa.

Tako se na označavanje sve hrane koja se stavlja na tržište Republike Hrvatske primjenjuju propisi o označavanju, odnosno informiranju hrane, a ne odredba članka 17. Zakona o zaštiti potrošača. Zakonom o informiranju potrošača o hrani (Nar. nov., br. 56/13) propisano je da se hrana i hrana za životinje stavljena na tržište Republike Hrvatske označava sukladno Uredbi (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pružanju informacija o hrani potrošačima sa svim izmjenama i dopunama uredbi, kao i Uredba Komisije (EZ) br. 608/2004 od 31. ožujka 2004 god. koja se odnosi na označavanje hrane i sastojaka hrane s dodanim fitosterolima, fitosterol esterima.¹ Odredbom članka 40. Zakona o hrani (Nar. nov., br. 81/13) propisano je da se hrana može označavati, stavljeti na tržište i nalaziti na tržištu Republike Hrvatske na način propisan Pravilnikom o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane (Nar. nov., br. 63/11 i 79/11) do 12. prosinca 2014. Slijedom navedenog proizlazi da se zapakirana i nezapakirana hrana do 12. prosinca 2014. može označavati sukladno navedenom Pravilniku o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane. Podsjećamo da je odredbom članka 6. ovog Pravilnika propisano da se zapakirana hrana mora označiti najmanje slijedećim podacima: nazivom hrane, popisom sastojaka, količinom određenih sastojaka ili kategorija sastojaka, neto količinom ili količinom punjenja, rokom trajanja, uvjetima čuvanja i uporabe gdje je to potrebno, nazivom i adresom proizvođača ili onoga koji hranu pakira ili stavlja na tržište, a registriran je u Republici Hrvatskoj, **pojednosti o mjestu podrijetla, ali samo ako bi propust takva navođenja mogao krivo navoditi potrošača o pravom porijeklu**, upute za uporabu gdje je to potrebno (radi pravilnog korištenja), stvarnu alkoholnu jakost te oznaku lota ili serije.² Člankom 10. ovog Pravilnika propisano je da nezapakirana hrana mora biti obvezno označena na prodajnom mjestu, najmanje podacima o nazivu hrane i nazivu proizvođača ili onoga koji hranu stavlja na tržište, te popisom sastojaka kod napitaka iz automata, nezapakiranih sladoleda, te pekarskih i slastičarskih proizvoda čiji je rok trajanja duži od 24 sata. Dodajemo da se svježe voće i povrće označava na način propisan Pravilnikom o tržišnim standardima za voće i povrće (Nar. nov., br. 47/12., 102/12. i 4/13.).

Tehnički i građevinski proizvodi, tekstilni proizvodi i obuća, te predmeti opće uporabe označuju se podacima propisanim odredbama posebnih zakona koji su usklađeni s europskim propisima, što znači da se na njihovo označavanje ne primjenjuje odredba članka 17. Zakona o zaštiti potrošača. Podaci kojima se označavaju tehnički proizvodi

¹ Uredbe je moguće pretraživati na internetskoj stranici EUR lex (<http://eur-lex.europa.eu/hr/index.htm>)

² Obveza označavanja hrane s oznakom lota ili serije propisana je Pravilnikom o oznakama ili znakovima koji određuju seriju ili lot kojem hrana pripada (Nar. nov., br. 26/13.).

(elektrotehnički i elektronički proizvodi, električni i plinski kućanski aparati i uređaji, strojevi, oprema i uređaji pod tlakom) propisani su odredbama Zakona o tehničkim zahtjevima i ocjenjivanju sukladnosti (Nar. nov., br. 20/10) i tehničkim propisima te pravilnicima donesenim temeljem tog Zakona. Tako je tim Zakonom propisano da proizvođač mora osigurati da njegov tehnički proizvod nosi najmanje broj tipa, šarže ili serije ili koji drugi element koji omogućuje njihovu identifikaciju, ili kad to ne dopušta veličina ili narav proizvoda, da se traženi podaci navedu na ambalaži ili u dokumentima koji prate proizvod, te svoje ime, registrirano trgovačko ime ili registrirani trgovački znak i adresu na kojoj je dostupan. U slučaju uvoznog proizvoda, uvoznik je obvezan navesti svoje ime, registrirano trgovačko ime ili registrirani trgovački znak i adresu na kojoj je dostupan. Građevinski proizvod označavaju se sukladno odredbama Zakona o građevnim proizvodima (Nar. nov., br. 86/08. i 25/13) te njegovim provedbenim propisima, a predmeti opće uporabe na način propisan Zakonom o predmetima opće uporabe (Nar. nov., br. 39/13).